

Респондент: Єлісеєва Юлія, (30 років).

Хто записав: провідний редактор
(з видавничої діяльності та сайту)

Інформаційно-видавничого відділу
Національного музею Голодомору-геноциду
Любов Гоцуляк.

Дата запису: 06. 05. 2022 року.

Спосіб проведення інтерв'ю: листування через
Instagram.

Юліє, розкажіть, будь ласка, яким був ваш ранок 24 лютого.

Я прокинулась 24 лютого і вирішила піти пити каву. На вулиці все було дуже-дуже дивно. Я така сонна, втомлена приїхала собі. Де-не-де на вулицях Бучі були люди з великими пляшками, вони хотіли набрати десь воду. Це виглядало дуже дивно.

Я знайшла каву тільки в «Молоко від фермера». Там просто в жакітті стояв бармен, який казав: «Війна! Почалася війна! Це треш. У мене знайомий там у війську, буде замес. Це жах, те, що відбувається в Гостомелі!» Його тіпало того бідного бармена. Я запитала, чому ви відкрили взагалі свій заклад? Він каже, що просто хоче якимось людям допомогти. Його колошматило дуже. Я почала його заспокоювати. Вийшла я з кавою. Пішла. Щось над Бучею літало. Але я на це не дуже звертала увагу. Тому що там, в принципі, в нас аеродром біля моєї хати, в Гостомелі, неподалік аеродром. Тобто моя хата – одна з крайніх в Бучі, і одна із перших від Гостомеля.

Сіла в машину, думаю – що мені робити? Ну от що мені робити!? І вирішила, що я буду залишатися. Приїхала я додому десь годині о 10-й. Набрала батька по скайпу. Батько в мене в Мелітополі. І от я з ним по скайпу спілкуюся і дивлюся, що в мене біля вікон починають летіти вертольоти – один, другий, третій. Я з телефоном виходжу на балкон і бачу, як ці вертольоти починають сипати. Щось висипати на землю. Ну це зовсім неподалік від моєї квартири. Я з батьком продовжую спілкуватися і кажу йому: «Диви, що відбувається». Я розумію, що вони починають сипати на той аеродром у Гостомелі, на «Антонова». Тобто я ясно весь цей процес початку нападу на цей аеродром бачила зі свого балкону.

Справа в тому, що мій будинок стоїть так нагорі і далі такий дуже живописний краєвид. Тобто повністю кут споглядання Гостомеля максимально ідеальний.

Спочатку полетіли менші вертольоти, вони щось сипали. Я почала їх рахувати. Їх було п'ять, десять, п'ятнадцять. Їх до 30-ти штук поналітало. Вони почали потім щось зривати. Все було чорне. От в інтернеті, в новинах показували шматки відео, де люди з Гостомеля знімали, як це все бомбилося, але на відео не видно в повній мірі того всього жаху, який був. Все було набагато гірше. Тому що коли було пекельне пекло, люди не знімали. Люди ховалися по підвалах. Тобто люди знімали самий початок, або коли вже було

трішки легше. Саме пекельне пекло, коли все небо було чорне і там бомбили максимально, ніхто не знімав, тому що люди поховалися.

Закінчила розмову з батьком. Подивилася, що відбувається в іншому вікні. Там, де наші підвали. Побачила, що всі сусіди швидко спускаються в підвали. Я схопила кота, запхала його силою в клітку. Схопила інсулін, тому що я діабетик і це найголовніше для мене. І побігла швидко з котом у підвал.

Спочатку ці невеликі вертольоти, потім величезні, просто нереальних розмірів вертольоти. Потім спускали десант. Потім летіли такі дуже швидкі, наче з фільмів, такі літаки. Дуже швидкі. Чоловіки, які з нами там були в підвалі, по звуках коментували, що то летить. Що зараз іде обстріл «Антонова». Зараз це автомати. А це «Гради», а це те... Ну, типу, звуки дуже різні і вони коментували, що ймовірніше всього відбувається.

І ще такий момент: коли я стояла на балконі і дивилася просто на чорне небо, в якому вилітають, щось там бомблять ці вертольоти... Тобто вони вилітали з цих чорних хмар і знову туди ховалися. Їх там було просто десятки... Я от стояла з тою кавою і я це спостерігаю і розумію, що це щось нереальне. Тобто психіка не може повірити в те, що ти це бачиш своїми очима. Я фотограф. І в мене автоматично йдуть такі автоматичні думки в мозку, я на них не впливаю... Це так спрацьовує психіка. І мені мозок каже: «Юля, ну це нереальний фотошоп. Ну це перебір. Ну в таке не можна повірити!»

Це як ви дивитесь якийсь фільм і там міжпланетні війни. Там стільки спецефектів. І там те летить, те падає... І ти такий сидиш і думаєш: «Ну нахріна такий перебор по спецефектах?! Ну це неправдоподібно. Це якась маячня! Нафіга так багато напхано в одну секунду спецефектів?» От рівно те ж саме мені видавав мій мозок: «Ну нахріна стільки спецефектів?» Тобто не страшно, немає відчуття реальності. Немає нічого. Ти просто дивишся це все. Пахне горілим. Ти це все спостерігаєш... Немає відчуття, що зараз тебе бомбане. Тому що відвалюється якась частина свідомості і ти просто стоїш і дивишся. Відчуття, що ти стаєш таким пластиковим і неживим. І тому не боляче. В мене не було страху. Тобто немає місця в голові, щоб вмістити ту всю картину, яку я бачила. Нічим було те все переварити. І воно «бжик» і просто відвалилося. І ти стоїш такий, знаєте, як «добрий вечір» і дивишся на це все.

Далі ми сиділи в підвалі нашого будинку. Я з котом. Підвал зовсім не обладнаний. Там вузькі коридорчики. Сидіти було ні на чому. Залишилися в основному пенсіонери, люди без машин і люди з інвалідністю. Тобто якимось чином всі більш-менш активні, люди з дітьми – їх було дуже мало, вони повиїжджали. І я залишилася, тому що не вірила в війну.

Ми сиділи в підвалі. Я принесла каремат, щоб хоч на чомусь сидіти. Там було дуже сиро, холодно. Мого кота око почало там дуже хворіти. Кіт може від цієї болячки вмерти. Ми до себе в підвал запустили ще собак бездомних, тому що вони дико налякані просто. І по собаках ми орієнтувалися просто, коли летіло те, що не було чутно людям. Я не знаю яким чином, але собаки починали вити, коли летіло щось, що людина не чує. Наприклад, якийсь

літак, який ми не чуємо, а собаки його чули. Тобто спочатку починали скулити ці собаки, а вже потім, за деякий час, ми чули, що цей літак щось розбомбив, десь стріляє.

Бомбили чи стріляли... Я боюся помилитися в термінах... Але активно нападали, руйнували «Антонова» – нон-стоп. Тобто це відбувалося постійно, різною технікою. І ми весь цей час сиділи в підвалі, все це слухали.

В перший же день в наш десятиповерховий будинок потрапив снаряд чи якийсь уламок снаряду. Влетіло в верхні поверхи. Розбомбило дві квартири і десь четверту частину даху нашого будинку. Жінка, з якою я сиділа в підвалі, вона на той час була в квартирі, коли це все влетіло. І просто дивом вона вижила.

Далі ми продовжуємо сидіти в підвалі. Без інтернету, тому що в підвалі його немає. Щоб якісь новини читати... Періодично, коли не бомблять, ми просто висовуємо руку з підвалу, щоб трішки інтернету зловити десь і те, що підгрузиться... Потім йшли в підвали і читали те, що відбувається.

Чи важливо було мати зв'язок: зв'язуватися з рідними? Читати новини?

Звичайно. Інформація в такому випадку була вкрай важлива. Якби я в місцевих групах не побачила, що відбувається на підступах в Бучу, я б нікуди не поїхала. Інформація в соціальних мережах про те, що відбувається неподалік мене, і рятувала.

Мій парубок на цей момент знаходився в Чехії. Він пише мені, що треба тікати, тому що буде жесьть. Він служив, він у цьому більше розбирається. Я цьому всьому не вірила, думала, що він зійшов з розуму. Я не вірила, що буде якийсь треш. Тобто я думала, що зараз розбомблять той «Антонова», захоплять «Антонова», ну якби і все. Він починає істерити, що треба їхати. А ми далі продовжуємо сидіти.

Що весь цей час їли?

В якийсь момент я забігла додому, взяла шматок сала і хліба. У мене діабет. І я розуміла, що мені хоч щось та потрібно їсти. Сало мені здалось ідеальним (в стресовому стані). А хліб, то на випадок, якщо впаде цукор. Я їла мінімально, щоб просто не «тягнув» шлунок. Що їли інші, я не бачила.

Потім я виставила сторіс, що я в підвалі, попухли ноги, і в мене вивих плеча. Біль був просто нестерпним. І моя замовниця, яка також знаходилась в Бучі, вона живе в Бучі... Вона мені тут же написала, що якщо хочете – приїжджайте до нас. У нас також є підвал. Але ми трохи далі від «Антонова». І от я забігла на секундочку в хату, взяла паспорт, взяла весь інсулін, який у мене був. Сіла в машину і почала їхати до неї. Я виїжджаю, метрів десь двісті від будинку. І просто бере ступор. Тому що стоять розбиті військові машини, провода валяються, снаряди лежать, вбиті солдати. І це все біля мого будинку. Найважче в моєму житті рішення – це їхати назустріч всій цій стрілянині. Я боялася, що мене просто розстріляють. Мені потрібно було їхати повз ці снаряди. Я не можу передати вам, як це страшно. Це панічно страшно. В мене настільки в кермо засунулись пальці, що я потім, коли приїхала, я їх просто механічно розгинала, тому що я не могла з допомогою

нервової системи просто зняти руки з керма. Мене як заціпило. Думки, які виникають, – ти на них ніяк не впливаєш. В мене єдина була думка. Зараз просто розплачусь... Єдина була думка: для чого я посадила kota в клітку. Якщо мене зараз розстріляють, вона ж не вибереться. Вона ж здохне від голоду.

Я доїхала до своєї замовниці. Це за хвилин 7 від мого будинку. Але в них зовсім інше відчуття реальності було. Тому що вони не бачили те все, що бачила я. По-перше, там не так чути, як бомблять «Антонова». Я це все не просто чула, я це все бачила ще. Відчуття захищеності в їхньому домі було набагато більшим, тому що чутно було менше, тому що видно було менше. Світла вже не було. Ми пересиділи півдоби. Мене весь цей час штурмував мій парубок: чому ви сидите, треба вибиратись, поки є можливість. Ця замовниця з чоловіком не хотіла нікуди їхати, тому що... І їхній стан був набагато спокійніший, ніж мій.

І в той день, коли я виїхала, вже зайшли російські танки. І вони стали на КП. Вже були зірвані всі дороги з Бучі. Все підірвано. І на одному з КП розстріляли чотири машини з цивільними. Люди просто хотіли виїхати, їх розстріляли. І в чатах будинку я вже побачила, що почали просто розстрілювати людей. І це також було однією з причин, чому я виїхала зі своєї хати. Коли я уявила, що до нас заходять і роблять з нами, що завгодно, – це дуже страшно, це панічно страшно. В мене почалась істерика. Тому що я знала, що вже на КП розстріляли машини, я розуміла, що вже заходять в хати і починають це все робити – я почала кричати, що нам треба виїжджати інакше... Більш того, моя подруга – вона знаходилася в 15 кілометрах від Бучі. Ми з нею тримали зв'язок. Я не пам'ятаю, як те село називається... Через нього також йшли танки. І вона мені сказала, що сотні російських танків стоять в них по дорогах. Вони виїхали, але вони не можуть їхати далі, тому що все заблоковано. Під хатами кругом стояли танки. Я підбила таки замовницю з чоловіком і ми виїхали до Києва. Я була дуже здивована в якому спокої тоді знаходилася столиця. Я не могла повірити своїм очам. Мені здавалося, що це просто дві різні країни – Буча і Київ. В мене було відчуття, що я все життя наче була в пеклі, мене варили в котлі.

В Бучі у нашому будинку жили орки. В мене квартира на третьому поверсі, вони в ній жили... В багатьох квартирах жили. Все дрібне, коштовне звичайно ж вкрали. Ноутбуки у всьому будинку просто зламані в інший бік. Мабуть, вони не могли їх забрати, то вони їх просто трошили. Чайники електричні вкрали, але самі підставки, які в розетки вмикаються – не забирали. Ну, тобто, дебіли! Ну зрозуміло, що все поперевертали, побили, всі двері повзламували, коробки. У моїй квартирі був резиновий кляп із секс-шопу, наручники. Чомусь такі речі багато хто з сусідів познаходили в себе. Невідомо в яких цілях та для чого то все було.